

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

OKM003:00/2012

TERVEYSALAN KOULUTUSTOIMIKUNNAN PALAUTTEET AMMATILLISEN
KOULUTUKSEN TUTKINTOJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVASTA
LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI

Terveysalan koulutustoimikunnassa edustettuina olevat tahot ovat antaneet määräaikaan mennessä kannanottonsa ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Kannanottoja annettiin seuraavilta tahoilta:

- Tehy ry
- Suomen Apteekkariliitto
- Suomen Farmasialiitto
- Suomen lähi- ja perushoitajaliitto, SuPer ry
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Terveysalan koulutustoimikunta ei ole käsitellyt yhteisesti OKM:n lausuntopyyntöä, koska sen seuraava kokous on vasta lokakuun lopulla. Eri tahojen antamat lausunnot on liitetty oheen.

Puheenjohtaja

Marja-Kaarina Koskinen

Sihteeri

Aira Rajamäki

- Osaamispiste? perustelut kyllä esitetty osaamisen painottamisena opiskelun sijaan, mutta käytännössä sekoittumisvaara AMK:N ym. op:siin
 - Ammatillisia tutkinnon osia tulisi suhteessa nykyiseen enemmän ja yhteisiä tutkinnon osia vähemmän – tämä hyvä sote:n kannalta
 - Vapaasti valittavia tutkinnon osia säädeltäisiin nykyistä tarkemmin eli niiden tulisi tukea paremmin suoritettavan tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamisen tavoitteita
 - Kaikille perustutkinnoilla yhteisten tutkinnon osien osaamistavoitteetkin voisivat vaihdella tutkinnoittain ammattialan tarpeiden mukaan siten, että yhteisen tutkinnon osan osaamistavoitteissa painotettaisiin eri tavalla tutkinnon osaan kuuluvia osa-alueita
 - Opetushallitus tulisi määräämään kunkin tutkinnon ammatillisten tutkintojen ammatilliset tutkinnon osat sekä niiden valinnaisuuden tai pakollisuuden. Pakollisten ja valinnaisten tutkinnon osien määrä ja painoarvo vaihtelisi tutkinnoittain ”työelämän osaamistarpeiden mukaisesti” – mikä on tämä ns. työelämä- pitäisi olla jotenkin määritelty
- Tutkinnon suorittaneelle tulee todellisuudessa työelämän tehtävien hoitamiseen tarvittava, riittävä kielitaito! - erinomaista
 - Valinnaisiin tutkinnon osiin on sisällytetty mahdollisuus koulutuksen järjestäjälle myös työelämän alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin vastaavien tutkinnon osien käyttämisestä. Jatkolause: ”Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat eivät kuitenkaan voi olla yhden yrityksen koulutustarpeisiin suunnattuja tutkinnon osia, vaan niiden tulee vastata laajemmin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin.” Tämä lause on välttämätön säilyttää
 - Esitetty säilytettäväksi kolme tutkintotasoa: ammatilliset perustutkinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Tämä hyvä, kun luonnoksessa on nyt selvennetty näiden suhdetta toisiinsa. Alakohtaisesti tulee kuitenkin ottaa huomioon koulutustoimikunnilta pyydetty kannanotot! Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot eivät voi sote-alalla olla alalietututkintoja
 - Oppisopimus on koulutusmuotona sellainen, että siihen tulee ehdottomasti saada täsmennystä ja sen erityispiirteet kaikkineen tulee ottaa huomioon. Oppisopimuksella ammatillisia tutkintoja suorittavat ovat hyvin usein työpaikoilla henkilöstöksi laskettavaa työvoimaa ja opiskelijan status ei toteudu.
 - Yksi tutkintorakenneasetus on kaikin puolin selvempi.
 - Esityksen mukaan jatkossa Opetushallituksen velvoittavassa asiakirjassa eli tutkinnon perusteissa määrättäisiin vain suoraan tutkintoihin liittyvistä asioista. Muut asiat olisivat erillisinä määräyksinä. Tämä selventää huomattavasti nykyistä tilannetta.
 - Tutkintojen muodostumista esitetään muutettavaksi siten, että pakolliset tutkinnon osat voitaisiin määritellä myös osaamisalakohtaisesti. Tämä on laajassa sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa erittäin hyvä asia
 - ”Pakollisten ja valinnaisten tutkinnon osien lukumäärä ja painoarvo tutkinnossa määräytyisivät työelämän osaamistarpeiden ja tutkinnon luonteen perusteella. Valinnaisuuden lisääntyessä tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että valinnaisuus ei vähennä tutkintojen tuottamaa

TERVEYSALAN KOULUTUSTOIMIKUNTA

OKM:n lausuntopyyntö ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi

Esitetyillä muutoksilla mahdollistetaan tutkintorakenteen selkiyttäminen, mikä on positiivinen asia. Yhteisiin tutkinnon osiin on ehdotettu uudeksi pakolliseksi osaamistavoitteeksi työkyvyn ylläpitäminen, mitä pidetään kannatettavana. Olisi tärkeää, että myös oppisopimusmuotoiseen koulutukseen sisältyisi työkyvyn ylläpitämisen liittyviä oppimistavoitteita.

On hyvä, että perus- ja näyttötutkinnoissa siirrytään yhdenmukaiseen osaamisala-nimitykseen. Lääkealan perustutkinnossa tämänhetkiset tutkintonimikkeet ovat apteekkialan koulutusohjelmassa lääketeknikko ja lääkealan koulutusohjelmassa farmanomi. Apteekeissa farmanomi-nimikkeellä tarkoitetaan yleisesti vuosina 1966-1978 keskusammattikouluissa koulutettuja henkilöitä, joilla on apteekteissa asetukseen (1965/464) perustuva oikeus myydä itsehoitolääkkeitä ja ottaa vastaan kirjallisia lääkemääräyksiä. Nykyisen farmanomi-tutkintonimikkeen haltijoilla ei tätä oikeutta ole. Farmanomi-tutkintonimike ei ole työelämän kannalta informatiivinen ja aiheuttaa turhaa sekaannusta. **Suomen Apteekkariliiton mielestä farmanomin tutkintonimike tulisi poistaa ja siirtyä yhtenäiseen lääketeknikko-tutkintonimikkeeseen.**

Helsinki, 23. syyskuuta 2013

Saija Leikola
Asiantuntijaproviisori

SUOMEN FARMASIALIIITON LAUSUNTO AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TUTKINTOJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVASTA LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI

Suomen Farmasialiitto pitää hyvänä sitä, että esitetyillä muutoksilla luodaan puitteet tutkintorakenteen selkiyttämiseksi. Kannatettava asiana pidetään myös yhteisiin tutkinnon osiin ehdotettua uutta pakollista osaamistavoitetta työkyvyn ylläpitäminen. Farmasialiitto pitää tärkeänä, että myös oppisopimuskoulutukseen sisältyisi pakollisena työkyvyn ylläpitoon liittyviä osaamistavoitteita. Lääkealan perustutkinnon suorittaneet työllistyvät yksityisiin apteekkeihin, sairaaloihin/terveyskeskuksiin tai lääketeollisuuteen. Terveystieteiden toimintaympäristön tuntemus on kaikissa keskeistä, joten koulutus tulee säilyttää osana nykyistä hallinnollista rakennetta.

Suomen Farmasialiitto kannattaa ajatusta, että kaikissa perus- ja näyttötutkinnoissa siirrytään yhdenmukaiseen osaamisala-nimitykseen. Lääkealan perustutkinnon tutkintonimikkeet ovat tällä hetkellä lääketeknikko ja farmanomi. Avohuollon apteekeissa farmanomilla tarkoitetaan niitä henkilöitä, joita koulutettiin vuosina 1966-1979 keskusammattikouluissa lähinnä apteekkien tarpeisiin. Farmanomeilla on asetukseen (1965/464) perustuva oikeus myydä itsehoitolääkkeitä ja ottaa vastaan kirjallisia lääkemääräyksiä. Nykyinen farmanomi-tutkinto ei anna näitä valmiuksia, eikä nykyisen farmanomi-tutkinnon suorittaneilla ole näitä oikeuksia. Tämä aiheuttaa sekaannusta eikä ole työelämän kannalta informatiivinen nimike. **Farmasialiiton mielestä farmanomi tutkintonimike tulee poistaa ja siirtyä yhtenäiseen lääketeknikko-tutkintonimikkeeseen.**

Sanna Passi
Koulutusasiamies

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 1, Helsinki

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto, SuPer ry
Ratamestarinkatu 12, 00520 Helsinki

*Suomen lähi- ja perushoitajaliiton lausunto ammatillisen
koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevasta
hallituksen esitysluonnoksesta*

OKM 122/040/2011

Ammatillista tutkintojärjestelmää on kehitetty vuodesta 2009 TUTKE- hankkeissa 1 ja 2. Kehittämistyössä on otettu huomioon EU:n säädösten vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön. Hankkeen tuloksena on syntynyt kehittämisehdotuksia ammatillisen tutkintojärjestelmän uudistamiseksi. Nyt lausunnolla olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle ehdotetaan tehtäväksi ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisestä johtuvia muutoksia ammatillisesta koulutuksesta, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sekä opintotuki- ja työttömyysturvasta annettuihin lakeihin. Muutokset koskevat nykyisiä kahta lakia; ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia (630/1998), jonka uusi nimi olisi laki ammatillisesta peruskoulutuksesta sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia (631/1998). Myös asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998) ja asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta uudistuisivat (812/1998). Esitys pitää sisällään myös kahden aiemman tutkintorakennetta koskevan asetuksen yhdistämisen yhdeksi uudeksi asetukseksi. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2014.

SuPerin lausunnon keskeinen sisältö

SuPerin lausunnon näkökulma on sosiaali- ja terveysalan tutkinnoissa.

- Suomen lähi- ja perushoitajaliiton SuPerin mukaan ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskevat hallituksen esitykset ovat linjassa TUTKE – hankkeessa kehitettyjen uudistusten kanssa. Pidämme tärkeänä lainsäädännön ajantasaistamista ja ammatillisen koulutuksen säädöspohjan vahvistamista.
- SuPer kannattaa tutkintojen määritelmiä. Ammatillinen perustutkinnon suorittaneella tulee SuPerin mielestä olla laaja-alainen ammatillinen osaaminen alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen yhdellä alan osa-alueella.
- Ammatillisen perustutkinnon mitoitusperusteena on johdonmukaista siirtyä ECVET-järjestelmän mukaisten tutkinnon osien laajuuksien määrittelyyn. SuPer kannattaa osaamispiste-käsitteen käyttöönottoa. Osaamispiste sanana on linjassa tutkinnon osaamisperustaisuuden kanssa ja erottuu korkeakouluopinnoissa käytettävistä opintopisteistä.
- *Tutkinnon osa* näyttötutkinnon ja ammatillisen peruskoulutuksen tutkinnon muodostumista kuvaavana käsitteenä selkeyttää tutkintojen yhdenmukaisuutta. Pidämme perusteltuna jättää *opetussuunnitelman perusteet* -käsitteen koulutuksen järjestäjien käyttöön.

Palvelualojen ammattiliitto PAM katsoo, että 27.8.2013 julkaistu hallituksen esitysluonnos ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämiseksi on pääsääntöisesti oikeilla jäljillä.

Työelämälähtöisyys otetaan kiitettävästi huomioon mahdollistamalla monipuolinen valinnaisuus tutkinnon osissa. Myös lähtökohta, että jokainen tutkinto sisältää sekä pakollisia että valinnaisia osia on hyvä. Olisimme kuitenkin toivoneet johdonmukaisempaa jatkumoa TUTKE 1:stä. Nyt jotkut aikaisemmin esitetyt hyvät ideat on pudotettu kokonaan pois (kuten klusteripohjainen koulutuslajako).

ECVET-pohjainen osaamispiste on hyvä osaamisen kehittymisen mittari. Myös suunniteltu perustutkinnon rakenne on hyvä. Pidämme erityisen positiivisena, että yhteiskuntataidot, työelämätaidot ja työkyvyn ylläpitäminen on noteerattu kunnolla.

Ajatus tekemistä kuvaavista tutkintojen ja osaamisalojen nimistä on oikea. Näin suoritettava tutkinto ei liikaa johda tiettyyn työtehtävään, vaan on sopivasti joustava. Kaiken kaikkiaan tutkintojen määrää ei kannata enää nykyisestä kasvattaa, vaan panostaa enemmän tutkintojen alla oleviin osaamisaloihin. Näin järjestelmä selkiytyy, mutta itse opiskelun määrästä ei karsita.

Koulutuslajakoon esitys ei puutu. Tämä on sääli, sillä nykyinen 8-osainen koulutuslaluokittelu on epäjohdonmukainen ja ei-työelämälähtöinen. Eri koulutusalojen tutkinnoissa voi tällä hetkellä olla päällekkäisyyksiä. Kun koulutuslajakoa aikanaan tullaan kehittämään, toivomme, että se tapahtuu työelämälähtöisesti. Tilastointiin tarkoitettu ISCED-malli tuskin täyttää tätä kriteeriä. TUTKE 1 – loppuraportissa esitelty klusterimalli olisi tässä tapauksessa toimivampi ratkaisu.

Koska tavoitteena on dynaaminen ja sujuvasti työelämän tarpeisiin vastaava tutkintojärjestelmä, esitämme, että myös tutkintojen nimet voisi jatkossa määräytyä Opetushallituksen määräyksellä. Järjestelmä, jossa tutkinnon nimenmuutos vaatii OKM:n tutkintorakenneasetuksen, voi pahimmillaan jarruttaa uudistamista jopa vuodella tai pidempään.

Vaikka tutkintojen osien suorittaminen helpottuu, mielestämme opiskelijan ensisijainen tavoite tulee aina olla koko tutkinnon suorittaminen. Tutkintojärjestelmän puitteissa tapahtuvan opiskelun ei myöskään pidä olla vain täydennys- tai lisäkoulutusta. Näitä tavoitteita varten löytyy omia opiskeluväyliä tutkintojärjestelmän ulkopuolelta.

Lausunnon oleelliset kohdat

Hyvää:

- Valinnaisuuden lisääminen tutkinnon osissa on oikea kehityssuunta
- ECVET-pohjainen osaamispiste on toimiva mittari
- Perustutkinnon rakenne sekä siihen sisältyvät yhteiskunta- ja työelämätaidot sekä työkyvyn ylläpitoon liittyvät osat ovat hyviä